

MEMÒRIA

Els occidentals vistos pels àrabs

Jordi Serrano

Director d'Espai de Llibertat

Aquestes reflexions les he fetes a partir de la lectura del llibre *Les croades vistes pels àrabs* d'Amin Maalouf. És sorprenent el desconeixement que tenim d'un poble que viu tan a prop i del qual, en molts casos, en som deutors. Per exemple, la Catalunya nova, el territori que va des del Llobregat fins al Montsià, és el que ara és per l'empremta de la cultura àrab.

Vivim d'esquena al sud del Mediterrani quan segurament per la nostra història hi tenim molta més relació que amb molts altres universos culturals que ens són imposats. Sense anar més lluny assistim a l'arribada de molts magribins als nostres pobles i ciutats i resulta que no sabem res de la seva cultura ni de la seva mentalitat.

Maalouf ens explica l'altre pol de la història que ens han ensenyat. D'una forma desapassionada i equilibrada va relatant punt per punt el primer encontre entre la cultura occidental catòlica i la seva realitat cultural. Ens situem a principis del segon mil·lenni quan un grup de croats arriben als territoris de l'est del mediterrani. Els musulmans se sorprenen del fanatisme dels catòlics:

*Mireu els franj! Vegeu amb quin acarnissament lluiten per la seva religió, mentre que nosaltres, els musulmans, no mostrem cap afany de fer la guerra santa.
Saladi*

Els relats sobre les atrocitats que cometen els croats són in comptables. Els àrabs parlen de milers de persones passades per l'espasa, dones violades, caps tallats i milers de presoners convertits en esclaus i fins i tot casos d'antropofàgia. El canibalisme dels catòlics sembla que està força documentat.

Quan per fi els croats arriben a Jerusalem expulsen de l'església del Sant Sepulcre tots els sacerdots de ritus orientals: grecs, georgians, armenis, coptes i siris. Fins aleshores oficiaven junts, una tradició que tots els conqueridors havien respectat. Pot semblar una història que ens queda lluny. No és cert. Sabem de molts catalans que van anar a les croades, segurament i per aquesta raó ens apareix com un fantasma un tal "al Cerdani", el comte de Cerdanya. O Don Pelayo que apareix davant d'ells com un titella patètic.

Maalouf, però, no estalvia arguments i evidències dels propis errors. Per exemple ens explica que al segle XI es funda una secta anomenada dels "assassins". És un grup de fonamentalistes –com en diríem ara– que lluiten sota els efectes del haixix, d'on els ve el nom de "haixixiun o "haixaixin", per deformació "assassins". Lluiten fins a la mort ja que creuen que morir en la guerra santa els condueix directament al paradís. No és gens estrany que necessitin drogar-se!

Els àrabs veuen els occidentals amb curiositat i sorpresa. Els consideren com a "bàrbars", fanàtics i bruts. A més els desconcerta l'atreviment d'un món endarrerit des del punt de vista científic, tècnic o de la medicina. De fet el coneixement de la civilització grega es transmet a l'Europa Occidental a través dels traductors àrabs.

La creació de l'Estat d'Israel és assumit com l'establiment d'un estat croat. Els diferents conflictes que s'han succeït son copsats com la continuació de les croades. El llibre acaba així: "I no podem dubtar que la ruptura entre aquests dos móns data de les croades, sentides pels àrabs, encara avui, com una violació".

Totes les cultures separen i uneixen alhora. No puc deixar de citar un pensament il·lustrat àrab del segle XI. És d'un poeta cec i lliurepensador, una de les més grans figures de la literatura àrab, Ala al Maari, mort l'any 1057: *"Els habitants de la terra es divideixen en dos, els que tenen cervell, i no religió, i els que tenen religió, però gens de cervell."*

